

UCHWAŁA NR XVI/112 /2016
RADY MIEJSKIEJ W OŻAROWIE

z dnia 28 stycznia 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515), w związku z art.176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. , poz. 332 z późn. zm) **Rada Miejska w Ożarowie uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Ożarów na lata 2016- 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ożarowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY OŻARÓW NA LATA 2016- 2018

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowa komórka społeczna oraz naturalne środowisko wychowawcze dziecka , która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest ona najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokojenia jego potrzeb zarówno w sferze materialno-bytowej jak i psychicznej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i prawidłowo spełniająca swoje zadania, stanowi dla młodych członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia własnej wartości oraz bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagające interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, a także zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz trudna sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Ożarów na lata 2016-2018 jest utworzenie spójnego programu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza biologiczną rodziną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:
ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz.163 z późn. zmian.)

ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz.332 z późn. zmian.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Ożarów,

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Ożarów,

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Ożarów na lata 2012-2017,

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017.

II. DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Ożarów

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych

dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy tych problemów.

Na dzień **30.11.2015r.** gmina Ożarów liczyła 11176 mieszkańców: **5668 kobiet i 5508 mężczyzn.**

Tabela.1. Stan ludności Gminy Ożarów na dzień 30.11.2015r.

Ogółem liczba mieszkańców	Dzieci do 6 roku życia	Liczba mieszkańców do 18 lat	Kobiety w wieku 18-60 lat	Mężczyźni w wieku 18-65 lat	Kobiety powyżej 60 roku życia	Mężczyźni powyżej 65 roku życia
11 176	584	1991	3204	3778	1526	675

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowywanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Ożarowie w przedszkolach publicznych objęte są dzieci w wieku 3 - 6 lat.

Tabela nr 2. dzieci uczęszczające do przedszkoli na terenie gminy Ożarów

Placówki wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015	Liczba dzieci w roku szkolnym 2015/2016
Przedszkole publiczne w Ożarowie	235	223
Przedszkole publiczne w Lasocinie	37	27
Szkoła podstawowa w Glinianach oddział „0”	4	3
Szkoła podstawowa publiczna oddział „0” w Janowicach i Pisarach	43	31
Łącznie	319	284

Edukacja szkolna w gminie Ożarów jest realizowana w 5 szkołach podstawowych oraz w 3 gimnazjach.

Tabela nr 3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w gminie Ożarów

Szkoła	Liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015	Liczba dzieci w roku szkolnym 2015/2016
Szkoły podstawowe publiczne kl. I-VI w gminie Ożarów	669	696
Gimnazjum ZSO w Ożarowie	361	263
Gimnazjum ZS w Ożarowie	16	49
Gimnazjum w Glinianach	3	16
Łącznie:	1049	1024

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są zajęcia świetlicowe prowadzone w 9 grupach po 3 godz. tygodniowo, dzięki czemu dzieci mogą odrobić lekcje, nadrobić zaległości pod opieką pedagoga.

Ponadto wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją, pochodzące z rodzin których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z bezpłatnych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. W 2014r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 249 rodzin, w tym 127 dzieci w wieku od 0-7 lat, oraz 326 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie w roku 2014 skorzystało 496 rodzin, w tym 251 rodzin z dziećmi.

Tabela nr 4. Struktura rodzin z dziećmi objętymi pomocą OPS w Ożarowie.

Rodziny	Liczba rodzin
W tym wielodzietne	82
W tym niepełne	44

Tabela nr 5. Rodziny objęte pomocą OPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	Liczba dzieci w rodzinie						
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci
Liczba rodzin	71	97	54	20	7	1	1

Główną ustawową przesłanką przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. W rodzinach zamieszkujących na terenie gminy Ożarów przyczyną powodującą konieczność udzielania pomocy jest m.in. :

Problem rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Alkoholizm	9	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych – rodzina wielodzietna	12	75
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych – rodzina niepełna	22	74

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	35	157
Bezrobocie	309	1061
Długotrwała lub ciężka choroba	100	233
Niepełnosprawność	128	317
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26	153
Przemoc w rodzinie	6	24
Ubóstwo	215	675
Zdarzenie losowe	2	3
Wielodzietność	21	133

Dugą grupę korzystającą z pomocy społecznej stanowią rodziny z dziećmi. Część z tych rodzin przeżywa trudności opiekuńczo- wychowawcze, które w ostateczności mogą kończyć się umieszczeniem dziecka w systemie pieczy zastępczej. Ilość rodzin, które uzyskały wsparcie Asystenta rodziny w ramach programu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2013-2015 przedstawia poniższa tabelka:

Tabela 6. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta rodziny w latach 2013-2015

L.p	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2013	13	42
2.	2014	9	27
3.	2015	9	24

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka i konieczność zapewnienia mu niezwłocznej opieki Gmina Ożarów współfinansuje pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej i placówce całodobowej. Liczbę dzieci z terenu Gminy Ożarów umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

L.p	Rok	Liczba dzieci umieszczonych w piczy zastępczej w danym roku
1	2013	6
2	2014	0
3	2015	1

W sumie w roku **2013** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówce całodobowej **8** dzieci na kwotę **19 892,69zł.**

W roku **2014** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówce całodobowej **7** dzieci na kwotę **32 075,30 zł.**

W roku **2015** opłacono pobyt w pieczy zastępczej i placówce całodobowej **7** dzieci na kwotę **32 790zł.**

III. ZASOBY GMINY OŻARÓW

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ożarów na lata 2016- 2018 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 7. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Ożarów.

Lp.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miejski Ożarów	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych, dodatki mieszkaniowe.
2.	OPS Ożarów	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, organizowanie letniego wypoczynku, specjalistyczne poradnictwo: wspieranie aktywności lokalnej, pomoc prawna, psychologiczna, Pedagogiczno – logopedyczna, pomoc asystenta rodziny, aktywizacja społeczno- zawodowa, świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych w środowisku, realizacja kontraktów socjalnych, organizowanie świątecznych zbiórek żywności (akcja charytatywna), organizowanie paczek świątecznych dla dzieci z najuboższych rodzin, działalność jadłodajni Św. Brata Alberta, realizacja Europejskiego Programu Pomocy żywnościowej (FEAD) przy współpracy z Bankiem żywności w Ostrowcu Św. , realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnym.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ożarowie	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, organizowanie kolonii, praca terapeutyczna do spraw uzależnień w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym o Problemach Alkoholowych.

4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ożarowie	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (lata 2012-2017), praca w grupach roboczych, realizacja procedury Niebieskiej Karty.
5.	Placówki służby zdrowia z terenu gminy Ożarów	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu gminy Ożarów	Działalność edukacyjno - wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin i dzieci, zajęcia na pływalni.
7.	Grupy świetlicowe przy szkołach na terenie Gminy Ożarów	Organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie dzieciom czasu wolnego.
8.	Katolickie Centrum Pomocy rodzinie	Działalność charytatywna, organizowanie paczek świątecznych.
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ożarowie	Działalność diagnostyczna, terapeutyczna, profilaktyczna, doradcza. Diagnozowanie poziomu rozwoju , potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży. Prowadzenie terapii dzieci i młodzieży.
10.	Zespół Zadaniowy do spraw narkomanii	Realizacja Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012.

W gminie Ożarów funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dziecku i rodzinie. Są to zarówno poradnictwa, jak i konkretne usługi, które służą zwalczaniu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami, itp. W roku 2014r. odbyło się 120 spotkań z psychologiem i 80 spotkań z pedagogiem-logopedą w punkcie przy OPS.

IV. CELE, ZADANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel główny

Zapewnienie zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie gminy Ożarów.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.
3. Rozwój placówek wsparcia dziennego.

Zadania:

- 1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,
- 2) objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających,
- 3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- 4) pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie w znalezieniu miejsc w ośrodkach dla takich osób przeznaczonych,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej
- 6) wsparcie asystenta dla rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 7) utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej
- a) dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego,
- 8) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach udzielania pomocy,
- 9) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej,
- 10) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w ramach projektu aktywnej integracji,
- 11) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców,
- 12) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba,
- 13) organizowanie dla rodzin spotkań ze specjalistami,
- 14) praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Wskaźniki realizacji działań:

- 1) liczba i formy udzielonej pomocy,
- 2) liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą,
- 3) liczba dzieci korzystających z posiłków,
- 4) liczba rodzin korzystających z pomocy w postaci żywności,
- 5) liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem,
- 6) liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w ośrodkach,
- 7) liczba wspieranych rodzin i liczba zatrudnionych asystentów,
- 8) liczba szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyły rodziny,
- 9) liczba działających placówek wsparcia dziennego,
- 10) liczba dzieci objętych opieką placówek wsparcia dziennego,
- 11) liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku działań aktywizujących zawodowo,
- 12) liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego oraz udzielonych porad,
- 13) liczba dzieci i rodzin objętych monitorowaniem,
- 14) liczba spotkań, liczba grup wsparcia,
- 15) liczba wspieranych rodzin

V. ODBIORCY PROGRAMU

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. PLANOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
- 2) Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny
- 3) Wzrost poziomu zaspokajania potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miejskim w Ożarowie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Zadaniowym do Spraw Narkomanii,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

- Policją,
- Placówkami O światowymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opatowie,
- Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Ożarowie,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Katolickim Centrum Pomocy Rodzinie.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) Rządowe programy
- 2) Środki własne gminy
- 3) Środki unijne

IX. MONITORING i EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie, który będzie corocznie przedkładał Burmistrzowi Ożarowa sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /t.j. Dz. ustaw z 2015 roku, poz. 3322 z późn. zmian./ do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

W związku z powyższym należało uchwalić Program dla Gminy Ożarów.

